

Repertoriumnummer 2021 / 75
Datum van uitspraak 11 maart 2021
Rolnummer 2020/AB/36
Beslissing waartegen beroep 19/241/A

Uitgifte

Uitgereikt aan
op € JGR

Arbeidshof te Brussel

zevende kamer

Arrest

COVER 01-00002001944-0001-0014-01-01-1

OCMW - maatschappelijke dienstverlening
tegensprekelijk arrest
heropening van de debatten
kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580, 8°, Ger. W.)

A
appellant, die in persoon verschijnt,

tegen

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN TIENEN, ON 0212.175.028, met zetel te 3300 TIENEN, Kabbeekvest 110/1, geïntimeerde, vertegenwoordigd door mevrouw ABTS Marie, houdster van een schriftelijke volmacht.

**
*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:
Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken door de arbeidsrechtbank Leuven op 16 december 2019, 2e kamer (A.R. 19/241/A)
- het verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie op 15 januari 2020,
- de neergelegde conclusies,
- de voorgelegde stukken.

**
*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet op de openbare zitting van 11 februari 2021.

1. PROCEDURE

1.

Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van de arbeidsrechtbank Leuven op 6 mei 2019, tekende de heer Jousif A beroep aan tegen de beslissing van 25 februari 2019 van huidig geïntimeerde, ter kennis gebracht bij aangetekende brief van 27 februari 2019, waarbij het leefloon werd geweigerd omdat onvoldoende inspanningen werden bewezen om zijn financiële situatie te verbeteren.

Bij vonnis van 16 december 2019 heeft de arbeidsrechtbank Leuven, 2^e kamer, in de zaak met AR nr. 19/241/A, de vordering ontvankelijk verklaard, doch als ongegrond afgewezen.

2.

Appellant kan zich niet neerleggen bij het hierboven vermelde vonnis en heeft bij verzoekschrift, op 15 januari 2020 neergelegd ter griffie van het arbeidshof Brussel, hoger beroep aangetekend.

Daarbij wordt gevorderd het vonnis *a quo* en de aangevochten beslissing te vernietigen.

3.

Partijen werden overeenkomstig artikel 747 Ger. W. opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 11 februari 2019, alwaar zij werden gehoord in de uiteenzetting van hun middelen en besluiten, waarna de debatten werden gesloten.

Mevr. N. Van den Brande, Advocaat-generaal, heeft op de voormelde zitting mondeling advies verleend.

Geïntimeerde heeft ter zitting gerepliceerd op het mondeling advies.

Na beraad doet het arbeidshof Brussel in de Nederlandse taal als volgt uitspraak.

2. ONTVANKELIJKHEID VAN HET HOGER BEROEP

Het vonnis van 16 december 2019 werd overeenkomstig artikel 792, 2^e lid Ger. W. met een gerechtsbrief van 19 december 2019 door de griffier van de arbeidsrechtbank Leuven aan de partijen ter kennis gebracht.

Appellant tekende hoger beroep aan bij verzoekschrift dat op 15 januari 2020 werd neergelegd op de griffie van het arbeidshof Brussel.

Het hoger beroep werd overeenkomstig de artikelen 1051, eerste lid Ger. W. tijdig en regelmatig naar de vorm ingesteld, zodat het ontvankelijk is.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

3.1. Standpunt van appellant

1.

Appellant stelt in zijn verzoekschrift hoger beroep dat hij zijn eerste jaar in België is, dat zijn salaris is verlaagd en dat hij de Nederlandse taal gaat leren.

Hij stelt ook meer dan eens naar werk te hebben gezocht en naar interimkantoren te zijn gegaan, maar hij kan geen werk vinden omdat hij niet zo goed Nederlands spreekt.

2.

Ter zitting voegt appellant daar aan toe dat hij ook buiten zijn eigen gemeente naar werk op zoek is gegaan en uiteindelijk werk heeft gevonden in Diest.

Hij stelt ook dat hij, in tegenstelling tot zijn broers, de voorrang gegeven heeft aan taallessen om zich hier te kunnen behelpen en beter te kunnen integreren. Zijn broers deden dat niet en kunnen nu geen boodschappen doen, niet naar de apotheker gaan, geen andere zaken doen, omdat ze de taal niet kennen.

3.2. Standpunt van geïntimeerde

1.

Appellant is in het kader van gezinshereniging op 11 december 2017 in België toegekomen en verblijft samen met zijn ouders en 2 broers te Tienen. De ouders ontvangen beiden een tegemoetkoming van de FOD Sociale zekerheid, terwijl de twee broers werken op interim basis.

Tot 30 september 2019 heeft appellant geen enkele dag van tewerkstelling gekend. Hij verklaarde onvoldoende Nederlands te kennen om te kunnen gaan werken.

Omdat niet werd bewezen dat voldoende inspanningen werden geleverd om zijn financiële situatie te verbeteren, besliste het BCSD op 25 februari 2019 geen financiële steun toe te kennen.

De eerste rechter heeft het beroep van appellant afgewezen, stellende dat hij onvoldoende gebruik had gemaakt van zijn mogelijkheden om zelf een menswaardig leven te leiden, dat hij geen gerichte en gemotiveerde houding aantoonde in zijn zoektocht naar werk en dat gebleken was dat hij zich behoorlijk in het Nederlands kon uitdrukken.

Appellant werkt sedert 30 september 2019 en tot 25 september 2020 bij Itzu Jobs te Hasselt en heeft sedert de weigeringsbeslissing van geïntimeerde geen nieuwe hulpvraag meer ingediend.

2.

Het is aan appellant om aan te tonen dat hij niet in de mogelijkheid is om een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Wanneer het OCMW kan aantonen dat de aanvrager in de actueel realiseerbare mogelijkheid verkeert te voorzien in een inkomen dat hem toelaat een menswaardig leven te leiden, kan de maatschappelijke dienstverlening worden geweigerd.

Daarbij kan de werkbereidheid van de aanvrager worden nagegaan, die het bewijs moet leveren dat hij voldoende inspanningen levert om werk te zoeken.

Dat bewijs werd door appellant niet geleverd. Hij herhaalt telkens weer dat hij onvoldoende Nederlands spreekt, maar geïntimeerde gaat hiermee niet akkoord en de lesgevers bij CBE Open School zijn dezelfde mening toegedaan en stellen dat appellant zeker klaar is voor tewerkstelling, eventueel in combinatie met het verder zetten van zijn taalopleiding.

Appellant leverde echter geen enkele inspanning en bezorgde pas in oktober 2018 een bewijs van inschrijving bij de VDAB en interimkantoren.

Tijdens een bureelbezoek op 28 februari 2019 werd hem een print met een aantal vacatures meegegeven, maar appellant heeft niet meegedeeld welk gevolg hij daaraan heeft gegeven. Zo werden o.m. geen sollicitatiebewijzen aangeleverd.

Tijdens verschillende contactmomenten werd hem telkens weer meegedeeld dat hij verder de taallessen moest blijven volgen en naar werk moest zoeken. Hij was dan ook op de hoogte van de verwachtingen van het OCMW, ook al werd daarvan geen GPMI opgemaakt omdat appellant vrijgesteld is van een verplicht GPMI omwille van zijn verblijfsstatuut.

Geïntimeerde is dan ook van oordeel dat appellant niet de nodige inspanningen heeft geleverd om werk te zoeken en hij aldus niet alle mogelijkheden heeft uitgeput om een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

4. BEOORDELING

1.

Appellant is op 11 december 2017 in België toegekomen in het kader van gezinshereniging. Hij woont sindsdien samen met zijn ouders en twee broers.

Hij ontving sedert 1 januari 2018 equivalent leefloon categorie 1 (stuk 3 bundel geïntimeerde).

Appellant diende Nederlandse taallessen te volgen, hetgeen hij deed bij CBE Open School. Zijn aanwezigheid werd behoorlijk genoemd door de lesgevers, die ook zijn inspanningen en inzet konden appreciëren.

Zij meenden in februari 2019 dan ook, net als geïntimeerde, dat hij klaar was voor de arbeidsmarkt (eventueel in combinatie met verdere taallessen) en dat zijn Nederlands daarvoor ruim voldoende was. De taalmodule liep op dat ogenblik nog tot 15 maart 2019.

Omdat appellant geen bewijzen van sollicitaties kon voorleggen (er waren wel bewijzen van inschrijving bij de VDAB op 5 oktober 2018 en een zestal interimkantoren) besliste het BCSD van

geïntimeerde op 25 februari 2019, op de aanvraag van 29 januari 2019 van appellant, geen verdere financiële steun te verlenen.

Het beroep van appellant tegen deze beslissing werd door de eerste rechter als ongegrond afgewezen.

2.

Artikel 1 van de OCMW-wet voorziet dat elke persoon recht heeft op maatschappelijke dienstverlening dat tot doel heeft eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Het recht op maatschappelijke dienstverlening is een absoluut en in zekere zin ook een onvoorwaardelijk recht. Het is een recht dat niet mag afhangen van externe voorwaarden, dus andere voorwaarden dan die uit artikel 1, eerste lid OCMW-wet zelf.

Die voorwaarde is enkelvoudig: zonder OCMW-hulp niet menswaardig kunnen leven. Omgekeerd volgt hieruit dat een persoon die wél over deze mogelijkheid beschikt, niet door het OCMW in die mogelijkheid moet worden gesteld (D. TORFS, M.A. MASSCHELEIN, R. MARYNISSEN, OCMW-dienstverlening, Die Keure, losbladig, 323).

Daarbij wordt niet enkel gelet op de actuele, maar ook op de potentiële bestaansmiddelen die men in staat is te verwerven, bijvoorbeeld door middel van werkbereidheid (artikel 3, 5° RMI-wet), of door zijn rechten te laten gelden op sociale uitkeringen (artikel 3, 6° RMI-wet).

Het gaat dus niet om het leiden van een menswaardig bestaan, maar wel om de mogelijkheid daartoe, wat evenwel met omzichtigheid moet geïnterpreteerd en toegepast worden. Enkel indien het OCMW kan bewijzen dat de aanvrager zich in een effectief realiseerbare situatie bevindt om een inkomen te verwerven dat hem moet toelaten een menswaardig leven te leiden, zou op grond van artikel 1 de maatschappelijke dienstverlening kunnen worden geweigerd. Op die manier kan de zelfredzaamheid van het individu worden aangewakkerd. Een louter abstracte, theoretische mogelijkheid zal daartoe evenwel niet volstaan (D. PIETERS, "Werken en OCMW-dienstverlening", in *Provinciale Beroepskamers*, Brussel, VBSG 1982, 87).

De allereerste mogelijkheid om zichzelf een menswaardig bestaan te verschaffen, bestaat er in te werken (D. CUYPERS, D. TORFS, "De werkbereidheidseis in de werkloosheidsreglementering, de RMI-wet en de OCMW-wet", in A. VAN REGENMORTEL, L. DE MEYER en V. VERVLiet (eds.), *Actuele problemen van het sociaizekerheidsrecht*, Die Keure, 2015, 530).

De rechtspraak is quasi eensluidend dat van de aanvrager van het equivalent leefloon mag verwacht worden dat hij inspanningen doet om werk te vinden (Cass. 28 februari 2000, *Arr. Cass.* 2000, 146) en dat hij aldus alle mogelijkheden heeft uitgeput om een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid (Arbh. Antwerpen 10 januari 2001, *Soc. Kron.* 2002, 545; Arbh. Luik 14 juni 2016, *J.T.T.* 2017, 60). Er moet met andere woorden niet alleen rekening worden gehouden met de werkelijke inkomsten, maar ook met de potentiële inkomsten, zodat deze een invloed kunnen hebben op het recht op maatschappelijke dienstverlening, zowel wat de omvang als wat de modaliteiten van die dienstverlening betreft (RvS 19 juni 1992, *Arr. RvS* 1992, nr. 39.761; RvS 21 mei 1981, *Arr. RvS* 1981, 774).

De werkbereidheid wordt beoordeeld aan de hand van de concrete mogelijkheden en de persoonlijke inspanningen van de aanvrager, rekening houdend met de specifieke situatie, de leeftijd, opleiding, gezondheid en opvoeding (Alg. Omzendbrief van 6 september 2002 betreffende de wet van 26 mei 2002, p. II, www.mi-is.be).

Werkbereidheid mag dan nog in eerste instantie een ingesteldheid zijn, zij houdt tevens in dat de betrokkene zich actief inzet om een dienstbetrekking te vinden. Of die bereidheid er is, mag niet enkel worden afgeleid uit zijn eigen verklaringen, maar tevens uit zijn gedragingen en onthoudingen (Arbh. Bergen, 24 oktober 2000, *J.T.T.* 2001, 36). Het is dus de leefloonaanvrager die persoonlijk blijk moet geven van zijn bereidheid tot tewerkstelling (Arbrb. Antwerpen 22 december 2003, AR 357.636, *onuitg.*).

Die werkbereidheid veronderstelt een actieve en permanente ingesteldheid waaruit de wil blijkt om zich in te schakelen in het arbeidscircuit (Arbrb. Oudenaarde 7 maart 2011, AR nr. 10/1188/A, *OCMW-Visies* 2012, afl. I, 80). Mogen daarbij de maatstaven van de werkloosheidsreglementering niet worden gehanteerd (inzake onder meer abnormaal langdurige werkloosheid, werkweigering, een aantal sollicitaties per maand bewijzen,...), dan vereist een serieuze werkbereidheidstoets toch dat op actieve wijze op zoek wordt gegaan naar werk, wat ernstige, regelmatige en in de tijd gespreide inspanningen vereist (Arbrb. Brussel 24 september 2007, *Soc. Kron.* 2009, 447).

Daarbij dienen volgens een meerderheidsrechtspraak een drietal regels te worden gehanteerd:

- Een alleenstaande daad of onthouding mag niet determinerend zijn. Het is de min of meer algemene onwil (vrijwillige werkverlating, een door de werknemer uitgelokt ontslag, weigering van een passende dienstbetrekking, niet voorleggen van voldoende sollicitatiebewijzen, nalaten mee te werken aan de arbeidsbemiddeling van de VDAB,...) ten overstaan van de werksituatie welke dient te worden beteugeld (E. VERBRUGGEN, Overzicht van rechtspraak, Bestaansminimum (1987 – 1991), *B.T.S.Z.* 1992, 712).
- Een bewezen afwezigheid van werkbereidheid mag de betrokkene niet op blijvende wijze worden aangerekend. Dit kan desgevallend leiden tot een schorsing, maar niet tot een blijvende weigering van het equivalent leefloon (Arbrb. Antwerpen 26 januari 1979, *onuitg.*).
- Wie aanspraak maakt op het equivalent leefloon, mag verweten worden geen werk te hebben gezocht, niet er geen gevonden te hebben. Op de aanvrager rust een inspanningsverbintenis, geen resultaatsverbintenis (Arbh. Bergen 24 oktober 2000, *J.T.T.* 2001, 36).

In eerste instantie is het de aanvrager van het equivalent leefloon die de last heeft te bewijzen dat hij blijk geeft van bereidheid tot tewerkstelling, wat evenwel niet wegneemt dat het OCMW ook haar verweermiddelen en loochenstraffingen dient te bewijzen (D. TORFS, M.A. MASSCHELEIN, R. MARYNISSEN, OCMW-dienstverlening, *op. cit.*, 42).

Een inschrijving als werkzoekende bij de VDAB wordt doorgaans als vereiste gesteld, zelfs al is dergelijke inschrijving een formeel gegeven dat op zich niet voldoende is om de werkbereidheid te bewijzen wanneer dit niet door andere elementen wordt bevestigd (Arbrb. Dinant 3 juni 1980, *onuitg.*). Van de aanvrager mag worden verwacht dat hij ook zelf actief op zoek gaat naar werk (Arbh. Antwerpen 15 mei 2012, AR nr. 2011/AA/447, *onuitg.*)

Toch moet in het algemeen worden gesteld dat de aanvrager van het equivalent leefloon zich bij de VDAB moet inschrijven, niet (alleen) om te voldoen aan de werkbereidheidsvoorwaarde, maar ook om in aanmerking te komen voor de vele sociale tewerkstellingsmaatregelen.

Immers, artikel 3, 6° RMI-wet legt de aanvrager op zijn rechten te laten gelden op uitkeringen die hij kan genieten krachtens de Belgische of buitenlandse sociale wetgeving. Uit deze bepaling blijkt het strikt residuair karakter van de RMI-wet die slechts een leefloon toekent wanneer alle andere inkomstenbronnen tevergeefs werden aangeboord.

3.

Er dient te worden vastgesteld dat appellant in december 2017 in België is toegekomen en hij quasi onmiddellijk gestart is met taallessen, soms zelfs met twee modules tegelijk. Zijn aanwezigheid op de lessen bedroeg circa 90%; zijn inzet was navenant, zo blijkt uit de door CBE Open School verstrekte informatie.

Het kan appellant niet verweten worden dat hij als toen 22-jarige eerst inzette op taallessen, dit met de bedoeling zijn integratie vlotter te laten verlopen.

Dat die lessen geen 'excuus' waren om niet naar werk te moeten zoeken, blijkt uit het feit dat de lessen goed werden bijgewoond, zijn inzet voorbeeldig was en hij er zelfs bij momenten niet voor terugschrikte 2 cursussen tegelijk te volgen.

Merkwaardig is dat de maatschappelijk werker van het team Vreemdelingenzaken van geïntimeerde pas in haar e-mailverkeer van 22 februari 2019 met CBE Open School, zijnde één dag NA het afronden van haar sociaal verslag en het opmaken van haar advies aan het BCSD, oordeelde dat een activering naar tewerkstelling van appellant mogelijk was, hetgeen door CBE Open School bevestigd werd op 26 februari 2019, zijnde daags NA de beslissing van het BCSD (stuk 6 bundel geïntimeerde).

Door geïntimeerde werd (pas) bij een bureelbezoek op 28 februari 2019, dus ook NA de beslissing van het BCSD, een print meegegeven met daarop een aantal vacatures waarvoor appellant in aanmerking kwam.

Het is niet geweten of hij daar op de één of andere manier op gereageerd heeft, maar toen had geïntimeerde appellant reeds 'gesanctioneerd' omdat hij nog geen tewerkstelling had bekomen.

Uiteindelijk zou hij vanaf 30 augustus 2019 toch aan het werk gegaan zijn, dit zeker tot 25 september 2020 (geactualiseerde tewerkstellingen via Dolsis van 2 februari 2021).

4.

Wie aanspraak maakt op financiële steun van het OCMW dient werkbereid te zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is. Deze verplichting houdt principieel in dat de aanvrager geen beperkingen kan stellen ten aanzien van de mogelijke tewerkstelling.

Tegenover die verplichting staat echter de essentiële taak van het OCMW om iedere steunaanvrager, of dit nu in het kader is van de gewone maatschappelijke hulp dan wel in het kader van een aanvraag om leefloon, te begeleiden met het oog op een (weder)inschakeling in de samenleving. De wetgever heeft daarbij zowel de aanvrager als het OCMW willen responsabiliseren. Dit impliceert dat zowel de

aanvrager als het OCMW actief moeten zoeken naar werk voor de betrokkene (D. ADRIAENS, Praktisch handboek voor OCMW-recht, Brugge, 2003, 351).

De chronologie van de feiten leert dat geïntimeerde hier wel ontzettend kort op de bal, of eerder zelfs op de man, heeft gespeeld.

Bij de beoordeling van de werkbereidheid moet immers ook rekening worden gehouden met de kennis van de Nederlandse taal. Het kennen van de taal kan in sommige omstandigheden een voorafgaande en noodzakelijke voorwaarde zijn om werk te kunnen vinden in Vlaanderen, zodat het OCMW mag vragen aan de aanvrager die het Nederlands niet beheerst, dat hij zich zo snel mogelijk voor taallessen zou inschrijven en deze ook effectief zou volgen (Arbh. Gent 19 januari 2015, Soc. Kron. 2017, 351).

Appellant heeft dat ook gedaan en heeft alles in het werk gesteld om Nederlands te leren. Dit kan hem zeker niet ten kwade worden geduid; integendeel zelfs.

Hoewel appellant sedert zijn aankomst in België dus onafgebroken taallessen heeft gevolgd en er geen bewijs voorligt dat hij door geïntimeerde werd geactiveerd naar een tewerkstelling toe, oordeelde de maatschappelijk werker op 22 februari 2019 *out of the blue* -hoewel er nog een taalmodule lopende was tot 15 maart 2019- dat appellant eigenlijk met onmiddellijk ingang klaar was voor een tewerkstelling en adviseerde zij nog diezelfde dag het BCSD niet langer het equivalent leefloon toe te kennen omdat appellant nog geen werk had gevonden.

Het is evenwel pas drie dagen na de officiële weigeringsbeslissing dat de maatschappelijk werker aan appellant voor het eerst een aantal potentiële tewerkstellingsplaatsen mee gaf.

De werkbereidheidsvoorwaarde past ongetwijfeld in een globale sociale context en daarbij rust niet enkel op de aanvrager een verplichting in die zin, maar ook op het OCMW, dat conform artikel 60 van de OCMW-wet een bijstands- en begeleidingsplicht heeft (Arbrb. Gent 24 juli 2003, AR nr. 159.862/03, *onuitg.*) en daartoe onder meer de betrokkene moet begeleiden bij het volgen van opleidingen die noodzakelijk zijn voor de professionele integratie (Arbh. Luik 26 juni 2018, AR nr. 2017/AL/736, www.terralaboris.be).

Appellant heeft zich ingeschreven bij de VDAB ruim 4 maanden vóór de bestreden beslissing en in diezelfde periode heeft hij zich ook aangemeld bij verschillende interimkantoren.

Of er in die periode een actieve begeleiding naar werk door het OCMW werd gevoerd, wordt niet bewezen. Geïntimeerde stelt in besluiten weliswaar dat zij bij diverse contactmomenten appellant mondeling duidelijk zou gemaakt hebben dat hij naar de Nederlandse les moest gaan en werk moest zoeken, maar daar ligt geen enkel bewijs van voor.

Omwille van het verblijfsstatuut van appellant, werd door geïntimeerde geen GPMI opgesteld en alhoewel daar *strictu sensu* geen wettelijke verplichting toe bestaat, ontslaat dit geïntimeerde niet van de verplichting appellant actief te begeleiden naar een tewerkstelling toe én daar ook de concrete bewijzen van voor te leggen. Het opstellen van zelfs een facultatieve GPMI, op vraag van één der partijen, had daarbij tot de mogelijkheden behoord en had ook volstaan bovendien.

In die optiek kon derhalve een GPMI, opgenomen in de RMI-wet, overgenomen worden en toegepast worden in het kader van de maatschappelijke dienstverlening van de OCMW-wet.

Geïntimeerde staft dus geenszins dat zij appellant op de hoogte zou hebben gebracht van de voorwaarden om (verder) aanspraak te kunnen maken op steun.

Evenmin blijkt dat geïntimeerde in de praktijk stappen heeft gezet om appellant aan werk te helpen, noch dat hij ervan werd verwittigd dat hij zou opgevolgd worden en/of dat het niet actief meewerken aan de zoektocht naar werk tot sancties kon leiden.

Dergelijke sanctie kon overigens in geen geval een volledige en onbeperkte weigering van de financiële hulpverlening zijn, doch hoogstens een schorsing van die hulpverlening voor een termijn van maximum één maand.

Zoals hierboven reeds aangehaald, kan nergens uit opgemaakt worden dat geïntimeerde appellant er ooit op wees dat het niet kunnen voorleggen van sollicitatiebewijzen door het OCMW zou of kon geïnterpreteerd worden als een gebrek aan werkbereidheid en dat dit een verlies van zijn rechten voor gevolg kon hebben. Nergens kan vastgesteld worden dat geïntimeerde appellant in kennis stelde van wat van hem precies werd verwacht op het vlak van de werkbereidheidsvereiste, terwijl het juist aan geïntimeerde toekwam appellant bij te staan en er desgevallend zijn aandacht op te vestigen hoe hij zijn zoekgedrag naar werk diende te oriënteren.

Op het ogenblik dat geïntimeerde vaststelde of oordeelde dat appellant onvoldoende blijk gaf van werkbereidheid, had zij appellant daarop uitdrukkelijk dienen te wijzen en de verdere toekenning van het equivalent leefloon kunnen afhankelijk stellen van een aangepast zoekgedrag naar werk. Zulks had dus kunnen gebeuren in het kader van het opstellen van een (facultatieve) GPMI of nog door het equivalent leefloon slechts voor een beperkte periode te verlengen en afhankelijk te stellen van precieze voorwaarden inzake de werkbereidheid.

Door echter onmiddellijk, -zonder verdere verwittiging- het leefloon stop te zetten, heeft geïntimeerde een inbreuk gepleegd op de beginselen van behoorlijk bestuur die *in casu* inhouden dat een steunaanvrager, wiens houding in het verleden steeds positief geëvalueerd werd en die er dus rechtmatig op kon vertrouwen dat hij tegemoet kwam aan de verwachtingen van het OCMW, in de gelegenheid moest gesteld worden zijn gedrag aan te passen. Op het ogenblik dat geïntimeerde vaststelde dat - naar haar overtuiging - appellant onvoldoende werkbereidheid betoonde, had zij appellant daarover dienen te interpellieren en er hem op moeten wijzen dat zijn sollicitatiegedrag niet verenigbaar was met de vereisten inzake werkbereidheid (Arbh. Brussel 23 december 2010, AR nr. 2010/AB/524, *onuitg.*).

Het OCMW kan het recht op leefloon niet plots aan de gerechtigde onttrekken op basis van een afwezigheid van werkbereidheid indien zij zelf nooit enig initiatief genomen heeft met het oog op de professionele integratie van de betrokkene, of hem gewezen heeft op zijn verplichting naar werk te zoeken (Arbh. Brussel 4 juni 2015, AR nr. 2014/AB/557, *onuitg.*).

5.

Dat de eis werkbereid te zijn een voorwaarde is die wel ingeschreven is in de RMI-wet (artikel 3, 5°), maar niet in de OCMW-wet, zal daarbij geen argument kunnen uitmaken.

PAGE 01-00002001944-0010-0014-01-01-4

Artikel 60 § 3, tweede en derde lid OCMW-wet luidt immers als volgt:

De financiële hulpverlening kan bij beslissing van het centrum worden onderworpen aan de voorwaarden vermeld in de artikelen 3, 5° en 6°, 4, 11 en 13 § 2 van de RMI-wet. Indien deze voorwaarden niet worden nageleefd kan het recht op financiële hulp, op voorstel van de maatschappelijk werker belast met het dossier, worden geweigerd of geheel of gedeeltelijk worden geschorst voor een periode van ten hoogste één maand.

De RMI-wet en de OCMW-wet hebben weliswaar een verschillende finaliteit, maar gaandeweg is de maatschappelijke dienstverlening - in de vorm van financiële hulp - in de praktijk gaan lijken op het leefloon, vooral in de gevallen waarin de betrokkene niet voldoet aan alle voorwaarden voor het leefloon (o.a. inzake nationaliteit), maar a.h.w. toch in dezelfde precaire, chronische situatie verkeert. Gebruikelijk werd hem dan een bedrag toegekend, dat niet alleen hetzelfde is als het leefloon (en daarom 'equivalent' wordt genoemd), maar zelfs volgens de categorieën die gelden voor dat leefloon (alleenstaande, samenwonende).

Voormelde bepalingen werden, bij artikel 6, 2° Wet 12 januari 1993, toegevoegd aan artikel 60 § 3, eerste lid OCMW-wet, precies om de samenhang en de harmonisering tussen beide wetgevingen te bevorderen (*Gedr. St. Kamer 1991-92, Memorie van Toelichting 630/1, 9 en Verslag 630/5, 49*).

De werkbereidheid is een wettelijke voorwaarde voor het leefloon, maar in principe niet voor de maatschappelijke dienstverlening, ook niet wanneer deze de vorm heeft van equivalent leefloon. Werkbereidheid kan slechts een voorwaarde worden als het OCMW ze oplegt aan de betrokkene, en enkel bij een beslissing van het OCMW zelf, dus niet door een mededeling van de maatschappelijk werker. En als vervolgens wordt vastgesteld dat aan deze voorwaarde niet voldaan wordt, kan het OCMW de financiële steun enkel weigeren op voorstel van de maatschappelijk werker.

Dat de werkbereidheid al impliciet in artikel 1 OCMW-wet zou vervat liggen, doordat deze de betrokkene in staat stelt een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid, waarvan het gebrek juist de aanspraak op maatschappelijke dienstverlening opent, is in die context niet te volgen doordat artikel 60 § 3, tweede lid OCMW-wet dan een overbodige bepaling zou worden en een wettelijke bepaling in principe moet geïnterpreteerd in de zin dat ze betekenis heeft.

Het is ook tegenstrijdig dat deze voorwaarde reeds *ab initio* zou gelden, terwijl het OCMW ze nog facultatief kan opleggen. Iets dat kán opgelegd worden, wordt verondersteld niet tot de aanvankelijke voorwaarden te behoren.

Om de maatschappelijke dienstverlening in de vorm van financiële steun te kunnen weigeren op grond van het gebrek aan werkbereidheid, moet het OCMW dus vooraf deze voorwaarde in een formele beslissing opleggen.

Het is logisch dat een in principe niet gestelde voorwaarde slechts kan opgelegd worden mits de waarborg van een formele beslissing, zodat de betrokkene er duidelijk kennis van krijgt, wat dan achteraf ook bewijsproblemen omtrent het opleggen ervan vermijdt. Bijgevolg was een uitdrukkelijke, voorafgaande beslissing van geïntimeerde nodig om de voorwaarde van werkbereidheid te kunnen opleggen (Arbrb. Brussel 13 september 2001, inz. X

/ OCMW Schaarbeek, *onuitg.*; Arbrb. Kortrijk 5 september 2001, inz. X / OCMW Kortrijk, *onuitg.*) en te kunnen sanctioneren, zo niet is de bestreden beslissing nietig (Arbrb. Brugge 11 mei 2005, AR nr. 120.725, *onuitg.*).

Het OCMW kan de financiële bijstand niet stopzetten op grond van het gebrek aan werkbereidheid van de betrokkene, wanneer het niet eerst vooraf een formele beslissing had genomen om deze vereiste op te leggen conform artikel 60 § 3 OCMW-wet, en deze beslissing niet aan de betrokkene had meegedeeld. Slechts feiten van ná deze kennisgeving kunnen in rekening worden gebracht (Arbrb. Gent 8 augustus 2013, AR nr. 12/2802/A, *onuitg.*).

De bestreden beslissing van geïntimeerde dient dan ook te worden vernietigd.

6.

Vooraleer kan beoordeeld worden of appellant verder gerechtigd is op het equivalent leefloon vanaf januari 2019, dient te worden nagegaan of appellant vanaf dan al dan niet een leven leidde dat beantwoordde aan de menselijke waardigheid, zoals voorzien bij artikel 1 OCMW-wet.

Hoewel immers het recht op equivalent leefloon met terugwerkende kracht tot aan de datum van aanvraag kan toegekend worden, dient de aanvrager wel eerst het bewijs te leveren van een mensonwaardig bestaan indien dit door het OCMW zou betwist worden of niet zou blijken uit het sociaal onderzoek (Cass. 17 december 2007, *Arr. Cass.* 2007, 12; Arbh. Gent 7 mei 1998, *T. Vreemd.* 1998, 203; Arbh. Brussel 25 maart 1999, *Soc. Kron.* 2000, 247; Arbh. Antwerpen 16 mei 2001, *Soc. Kron.* 2002, 547).

Om steun te ontvangen voor het verleden (dit wil zeggen tot op het moment van de aanvraag) moet gekeken worden naar de periode waarvoor de steun werd aangevraagd, ongeacht of de aanvrager op het ogenblik van het vonnis of arrest niet langer de gevolgen zou ondervinden van zijn mensonwaardig bestaan op het ogenblik van zijn aanvraag bij het OCMW (Cass. 27 november 2017, *Soc. Kron.* 2017, 350).

Het zal dan ook aan geïntimeerde toekomen om een sociaal onderzoek uit het voeren omtrent de behoefte / het al dan niet een mensonwaardig bestaan van appellant vanaf januari 2019, waarbij onder meer ook dient te worden onderzocht of en in welke mate rekening dient te worden gehouden met de inkomsten van de ouders en/of de broers waarmee appellant samenwoont.

De debatten worden daartoe dan ook heropend.

OM DEZE REDENEN HET ARBEIDSHOF

Recht sprekend op tegenspraak, dit na beraadslaging.

Het arbeidshof stelt vast dat de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en in het bijzonder artikel 24 van deze wet, werd gerespecteerd.

Verwerpt alle verdere, ruimere of strijdige conclusies.

Verklaart het hoger beroep van de heer Jousif A tegen het vonnis van 16 december 2019 van de arbeidsrechtbank Leuven, 2^e kamer, in de zaak met AR nr. 19/241/A, ontvankelijk en gegrond in de volgende mate.

Vernietigt de bestreden beslissing van 25 februari 2019 van geïntimeerde, in zoverre aan appellant het equivalent leefloon werd geweigerd wegens onvoldoende werkbereidheid.

Vooraleer verder ten gronde te oordelen, heropent ambtshalve de debatten teneinde geïntimeerde in de mogelijkheid te stellen een grondig sociaal onderzoek te voeren omtrent de al dan niet behoeftigheid / het al dan niet leven in mensonwaardige omstandigheden van appellant vanaf januari 2019, waarbij desgevallend ook dient te worden nagegaan of rekening moet of kan worden gehouden met de eventuele samenwoning van appellant met zijn ouders en/of broers.

Zegt tevens voor recht dat appellant zijn volledige medewerking dient te verlenen aan dit sociaal onderzoek en onverwijld aan geïntimeerde alle relevante inlichtingen en dito documenten zal overmaken waar naar wordt gevraagd.

Zegt voor recht dat het sociaal onderzoek dient te worden afgerond binnen de 30 dagen na kennisgeving van onderhavig arrest aan de partijen en dat het sociaal verslag binnen de 40 dagen na voormelde kennisgeving ter griffie dient te worden neergelegd.

Zegt voor recht dat appellant zijn besluiten ter griffie dient neer te leggen en tegelijkertijd aan geïntimeerde dient over te maken tegen uiterlijk 12 april 2021,

Zegt voor recht dat geïntimeerde haar besluiten ter griffie dient neer te leggen en tegelijkertijd aan appellant dient over te maken tegen uiterlijk 14 juni 2021.

Stelt de zaak in voortzetting op de zitting van donderdag 9 september 2021 om 14u30.

Zegt dat partijen hun bundels met aanvullende stavingstukken uiterlijk 7 dagen vóór de zitting ter griffie dienen neer te leggen.

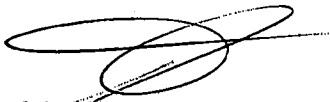
Zegt voor recht dat partijen bij gerechtsbrief en de advocaten bij gewone brief overeenkomstig artikel 775 Ger. W. zullen verwittigd worden.

Houdt de beslissing nopens de kosten aan.

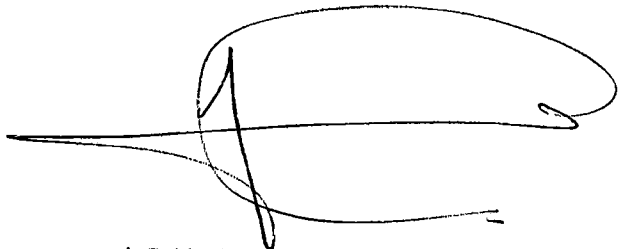

Aldus gewezen en ondertekend door de zevende kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit :

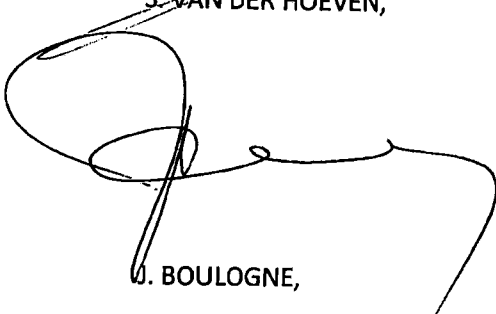
M. COMPERNOLLE, raadsheer m.o.,
J. BOULOGNE, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
J.-P. VAN CONINGSLOO, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,
Bijgestaan door S. VAN DER HOEVEN, griffier

S. VAN DER HOEVEN,

J.-P. VAN CONINGSLOO,

J. BOULOGNE,

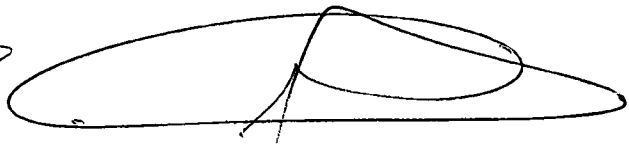
M. COMPERNOLLE,

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van 11 maart 2021 door

M. COMPERNOLLE, raadsheer m.o.,
S. VAN DER HOEVEN, griffier

S. VAN DER HOEVEN,

M. COMPERNOLLE

